

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/18/2024
Identifikačné číslo spisu:	6123382944
Dátum vydania rozhodnutia:	26.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Čanádyová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6123382944.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Čanádyovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej a JUDr. Miroslavy Janečkovej, v spore žalobkyne MS Art Designe s.r.o., Bajzova 4, Košice, IČO: 36 833 304, zastúpenej spoločnosťou AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s.r.o., Kmeťova 26, Košice, proti žalovanej KOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, o zaplatenie 960 eur s príslušenstvom, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m súdom na prejednanie a rozhodnutie sporu j e Mestský súd Bratislava IV.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica dňa 6. októbra 2023 postúpil spor na prejednanie a rozhodnutie Mestskému súdu Bratislava III z dôvodu, že po podaní odporu žalovanou bol zo strany žalobkyne podaný návrh na pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie sporu podľa § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“).

2. Mestský súd Bratislava III s postúpením sporu nesúhlasil a postupom podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o nesúhlase s postúpením sporu z dôvodu, že žalovaná pohľadávka má občianskoprávny charakter, nakoľko fyzickej osobe bola spôsobená škoda na motorovom vozidle, ktoré bolo povinne zmluvne poistené. Uvedená osoba si prenajala iné motorové vozidlo a pohľadávka za nájom motorového vozidla, ktorá je uplatnená v danom spore, bola poškodeným postúpená na žalobkyňu, ktorá si uplatňuje nárok podľa § 4 ods. 2 písm. b), § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej aj „zákon o PZP“) a § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zároveň mal Mestský súd Bratislava III za to, že spory vzniknuté s poukazom na zákon č. 381/2001 Z. z. nemajú obchodnoprávny charakter. Z § 3 ods. 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z. z. je zrejmé, že záväzkové vzťahy sa neviažu na podnikanie a netýkajú sa podnikateľskej činnosti (§ 261 ods. 1 Obchodného zákonníka). Jedná sa o zákonnú povinnosť

držiteľa motorového vozidla, ďalej toho na koho bola držba vozidla prevedená, vlastníka, prevádzkovateľa, nájomcu alebo vodiča motorového vozidla uzavrieť takúto poisťovňu podľa zákona. Táto povinnosť vzniká bez ohľadu na status poistníka, teda či sa jedná o podnikateľa alebo fyzickú osobu nepodnikateľa, je zákonnou povinnosťou a kritériom nie je podnikanie, ale vzťah k motorovému vozidlu. Podnikateľ si vyberá poisťovňu, s ktorou takúto zmluvu uzavrie, avšak uzavretím takejto poisťovnej zmluvy nevykonáva podnikanie, nie je to predmetom jeho činnosti. Ďalej Mestský súd Bratislava III uviedol, že žalobkyňa netvrdí, a zo spisu nevyplýva, že strany sporu si dohodli použitie Obchodného zákonníka (§ 262 ods. 1 Obchodného zákonníka). Súčasne sa nejedná o prípad, kedy podnikatelia uzavreli zmluvu, ktorá nie je zmluvným typom Obchodného zákonníka a táto poisťovňa zmluva je zmluvným typom podľa Občianskeho zákonníka (§ 261 ods. 9 Obchodného zákonníka).

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Mestskému súdu Bratislava III podľa ustanovenia § 43 ods. 2 CSP preskúmal vec a dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu je dôvodný.

4. Podľa § 36 ods. 1 a 2 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania, takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

5. Podľa § 40 CSP v znení účinnom od 1. júla 2023, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednanie sporu.

6. Podľa § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

7. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

8. Podľa § 12 ods. 1 CSP, na konanie v prvej inštancii je príslušný okresný súd, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 12 ods. 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie v prvej inštancii je pre obvod Mestského súdu Bratislava IV miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV.

10. Podľa § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

11. Podľa § 15 ods. 1 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

12. Podľa § 2 ods. 4 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o sídlach a obvodoch súdov“), sídlom Mestského súdu Bratislava IV je mesto Bratislava; jeho obvod tvorí územný obvod okresov Bratislava I, Bratislava II, Bratislava III, Bratislava IV a Bratislava V.

13. Z obsahu návrhu na vydanie platobného rozkazu vyplýva, že v predmetnom spore sa žalobkyňa - právnická osoba, na ktorú bola postúpená pohľadávka za nájom náhradného motorového vozidla, domáha náhrady škody titulom uvedeného nájmu voči žalovanej - právnickej osoby, poisťovateľke škodcu (fyzickej osoby), ktorý spôsobil škodovú udalosť na motorovom vozidle inej fyzickej osoby,

ktorá si v dôsledku uvedenej škodovej udalosti prenajala náhradné motorové vozidlo u žalobkyne. Uplatnený nárok má svoj zákonný podklad v § 15 ods. 1 zákona o PZP, ktorý oprávňuje poškodeného uplatniť si svoj nárok na náhradu škody priamo voči poisťovateľovi. Žalovaná po ukončení šetrenia poisťnej udalosti krátila poškodenému poistné plnenie o sumu 960 eur s odôvodnením, že krátil náklady, ktoré by vznikli používaním vlastného vozidla.

14. Z hľadiska uplatneného peňažného nároku, konanie začaté na upomínacom súde, ktoré v dôsledku podania návrhu žalobkyne na pokračovanie v konaní pokračuje na súde príslušnom podľa Civilného sporového poriadku, tvorí jeden celok, pričom pre skúmanie procesných podmienok konania sú rozhodné okolnosti v čase začatia konania (§ 36 ods. 2 CSP).

15. Podľa záverov najvyššieho súdu, predmetný spor, v ktorom ide o nárok na náhradu škody spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorý si uplatnila žalobkyňa z pozície právnej nástupkyne poškodenej priamo voči poisťovateľke škodcu, nespadá pod žiadny z prípadov, ktorý by zakladal kauzálnu príslušnosť Mestského súdu Bratislava III, ako sa domnieva postupujúci upomínací súd. Pre založenie kauzálnej príslušnosti Mestského súdu Bratislava III podľa ust. § 22 písm. a) CSP je nevyhnutné, aby bola naplnená kvalitatívna stránka pojmu obchodnoprávny spor, o ktorý ide vtedy, ak ide o spor podľa druhej časti Obchodného zákonníka, prípadne o spor zo záväzkového vzťahu, ktorý možno podľa ustanovení § 261 a § 262 Obchodného zákonníka považovať za obchodný záväzkový vzťah podľa tretej časti Obchodného zákonníka. V predmetnej veci sa o takýto prípad nejedná, keďže nie je naplnený základný predpoklad podľa § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka, a to, že ide o záväzkový vzťah medzi podnikateľmi, ak pri jeho vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti. Pre naplnenie definície obchodného záväzkového vzťahu, a teda obchodnoprávneho sporu, nepostačuje, že na strane žalobcu a na strane žalovaného vystupujú obchodné spoločnosti, keďže rozhodujúca je právna povaha nároku uplatneného v súdnom konaní.

16. Žalobou uplatnený nárok zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nemožno radiť medzi nároky obchodnoprávnej povahy, predmetný spor je sporom občianskoprávnym. Rozsah poistenia zodpovednosti za škodu upravuje § 4 zákona o PZP, kde jednotlivé nároky, ktoré sa z povinného zmluvného poistenia hradia, sú stanovené druhovo. Samotná zodpovednosť za škodu je však upravená ustanoveniami zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, ktorý sa v danej veci použije subsidiárne. Vzťah žalobkyne a žalovanej nie je vzťahom poškodeného a škodcu, ale vzťahom osobitným, ktorého podstatou je verejnoprávna potreba náhrady škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Čiastočne verejnoprávna povaha poistenia vedie k tomu, že vzťah žalobkyne a žalovanej nie je bežným vzťahom veriteľa a dlžníka. Uvedené vyplýva i z nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2021, sp. zn. III. ÚS 215/2020.

17. Žalobkyňa a žalovaná sú síce podnikateľmi, ale náhrada škody uplatnená v tomto konaní nie je vyvodzovaná z ich vzájomného záväzkového vzťahu. Strany medzi sebou navzájom neuzavreli žiaden zmluvný záväzok, neexistuje medzi nimi priamy zmluvný vzťah. Požadované plnenie je vyvodzované z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktoré je upravené zákonom o PZP, so subsidiárnou aplikáciou Občianskeho zákonníka, obsahujúceho úpravu poistných zmlúv. Uplatnený nárok má pôvod v škodovej udalosti, pri ktorej je náhrada škody uplatňovaná ako plnenie z poisťnej zmluvy uzatvorenej medzi držiteľom vozidla, ktorým bola spôsobená škoda a poisťovateľom. Náhradu škody si poškodená uplatňuje priamo voči poisťovateľovi, a nie voči subjektu, ktorý jej spôsobil škodu. Tento vzťah a nároky z neho plynúce sa spravujú zákonom o PZP a Občianskym zákonníkom. Medzi žalobkyňou a žalovanou nie je v tomto prípade obchodný záväzkový vzťah (obdobne viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Ndob/31/2024 z 24. septembra 2024, tiež uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Ndob/6/2024 z 20. novembra 2024).

18. Z vyššie uvedeného je možné uzavrieť, že predmetný spor má charakter občianskoprávny a nie obchodnoprávny. Preto na jeho prejednanie nie je daná kauzálna príslušnosť súdu podľa § 22 CSP [tu podľa § 22 písm. a) CSP].

19. Keďže v danom spore o príslušnosť bolo najvyšším súdom zistené, že sa jedná o občianskoprávny spor, je zrejmé, že postup Okresného súdu Banská Bystrica, ktorým postúpil spor Mestskému súdu Bratislava III, nebol správny. V tomto prípade je na konanie a rozhodnutie vo veci v súlade s §§ 13, 15 ods. 1 a 12 ods. 2 CSP v spojení s § 2 ods. 4 zákona o sídlach a obvodoch súdov príslušný všeobecný súd žalovanej - Mestský súd Bratislava IV.

20. Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu je dôvodný a na konanie je v danom spore vecne a miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV.

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.